

ŽIVOT VIRY

Proměna
společnosti
evangeliem

D. Staněk:
Když rozum
zůstává stát
/ 4

Bratr Ondřej:
Kristův
James Bond
/ 6

D. Patty:
Co nás učí
dům smutku
/ 12

Jan a Renee Pospíšilovi

o lásce, zármutku
a naději

Co najdete v tomto čísle

ÚVODNÍK

- 4** Když rozum zůstává stát
Dalimil Staněk

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

- 6** Kristův James Bond
Jitka Evanová

ROZHOVOR

- 8** Neptáme se „proč“,
ale „Bože, kde jsi teď?“
Jan a Renee
Pospíšilovi

TÉMA: ÚDOLÍM STÍNU SMRTI

- 12** Lekce
z domu truchlení
Dave Patty
- 14** „Nikdy to
nepřestane bolet“
Radka Bužgová
- 16** Proč i křesťany
trápí smrt?
David Novák
- 17** Ať prožije, že ji máš rád
Dita Frantíková
- 19** Odvažte se Bohu
důvěřovat
Mark Vroegop

MŮJ PŘÍBĚH

- 20** Už za mě
nemusíte prosit
Marie Hovorková
- 20** Přemýšlel jsem,
jaké by to bylo
R. R.
- 21** Pokusila jsem se
předávkovat prášky
Bára

NAD BIBLÍ

- 22** Bůh „neznámý“,
nebo známý?
Jaroslav Pleva

MÉDIA, KULTURA

- 23** Shtisel:
sonda do jiného světa
Jitka Evanová

PŘIPRAVUJEME

- **Vánoce mě neděsí**
 - úvodník
 - Štěpánky Křišicové
- **téma: Immanuel – Bůh je s námi**
 - Žít denně v Boží přítomnosti
- **Miro Tóth z Nitry**
 - o zakládání sborů, rodině a vyhoření
- **Tam, kde se z feťáků stávají řemeslníci**
 - reportáž

6
„Boží pašerák“
dokončil svou pozemskou misi

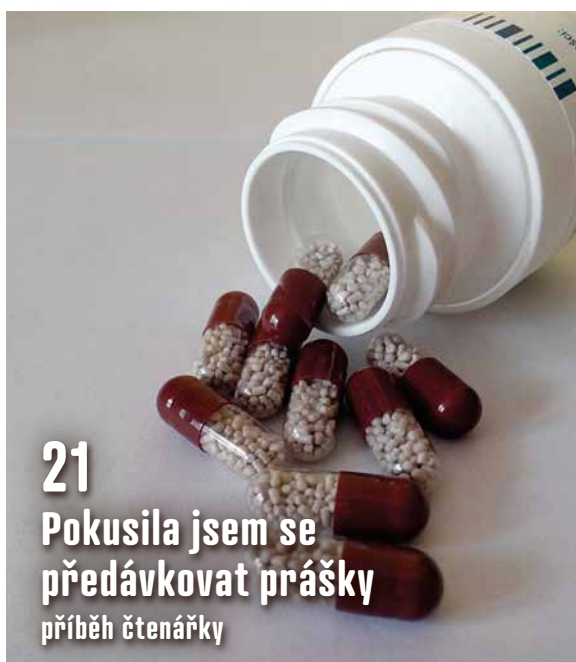
8
„Pořád věříme v zázraky“
rozhovor: Jan a Renee Pospíšilovi

14
Jak se vyrovnat se smrtí
Reakce na ztrátu blízkého člověka

17
„Do hospice nepůjdeš,
zůstaneš tady“
Sousedka umřela u nás

21
Pokusila jsem se
předávkovat prášky
příběh čtenářky

22
Když Athény zasáhl mor...
Proč vznikl oltář „neznámému bohu“

ŽIVOT víry

PROMĚNA
SPOLEČNOSTI
EVANGELIEM

ROČNÍK 33 / LISTOPAD 2022
CENA 59 Kč / 2,10 €

Život víry je měsíčník vydávaný Křesťanskou misijní společností (KMS), která sdružuje různá křesťanská společenství, organizace a jednotlivce. KMS slouží k vzájemnému dorozumění křesťanských pracovníků, kteří usilují o misií a o jednotu křesťanů ve světle Písma. Chce napomáhat k duchovnímu růstu a vzdělávání křesťanů a místních sborů. KMS chce sloužit Božímu lidu. Snaží se o prohloubení vztahů mezi křesťany a usiluje o probuzení.

PŘEDPLATNÉ A DISTRIBUCE

Časopis objednávejte pomocí formuláře na webu www.zivotviry.cz nebo na e-mailové adrese predplatne@zivotviry.cz, popř. na tel. čísle 284 841 922.

Předplatné lze zahájit kterýmukoli měsícem roku. Jednotlivá čísla lze zakoupit také v **audioverzi** a jako **PDF** (viz www.zivotviry.cz).

Předplatné, distribuce a reklamace **na Slovensku**:
Knihkupectvo Jonatán, Legionárska 2,
811 07 Bratislava, tel. 02/555 63 040,
e-mail: jonatan@vvh.sk, web: www.jonatan.vvh.sk

Distribuce **pro zrakově postižené** elektronicky:
Diakonie ČCE, tel.: 222 316 306, szp@scps.diakonie.cz

Šéfredaktor: Mgr. Tomáš Coufal

Redakce: Mgr. Kateřina Coufalová, Ing. arch. Tomáš Dittrich,
Mgr. Jitka Evanová

Redakční rada: Ing. arch. Tomáš Dittrich, Ing. Lubomír
Ondráček, Mgr. Jiří Unger, Ing. arch. Kateřina Hodecová

Sazba: Ondřej Pumr

Korektury: Mgr. Kateřina Coufalová, Zdenka Brázdilová,
Mgr. Tomáš Coufal

Výtvarná spolupráce: Pavel Bosman

Tisk: Grafotechna Plus, s. r. o.

Redakce a administrace

KMS – Život víry, Primátorská 41, 180 00 Praha 8
tel.: 284 841 922, e-mail: redakce@zivotviry.cz,
web: www.zivotviry.cz

Vydavatel: KMS, IČ 539 147, MK ČR E 6094, ISSN 1210-43-45

Uzávěrka **rádkové i plošné inzerce** je druhého dne předchozího měsíce. Později zadané inzertní zadání dle možnosti, s 50% příplatkem.

Podmínky inzerce: <http://zivotviry.cz/inzerce>

Za obsah podepsaných článků odpovídají autoři. Redakce si vyhrazuje právo zaslání příspěvků krátit. Snažíme se publikovat původní texty. Pokud články, které nám posíláte, chcete zveřejnit i jinde, prosíme, abyste nás o tom informovali.

Přetiskování článků či jejich delších částí bez písemného svolení redakce se zapovídá, přetiskování kratších částí (do jednoho odstavce) možno pouze s uvedením přesné citace (včetně ročníku, názvu článku a strany). Jednotlivé články možno šířit prostřednictvím xerokopii, pouze zdarma.

Číslo vychází koncem předchozího měsíce a je distribuováno během první poloviny měsíce.

Vydávání podpořili

QUANTUM SOLIDUM | RENOMIA NETWORK

Milý čtenáři,

před časem za mnou přišel přítel, s nímž jsme si kdysi byli docela blízcí. Jako mládežníci jsme spolu sloužili v církvi, sdíleli se, modlili se za sebe a vzájemně se povzbuzovali ve víře. Teď ale byl můj kamarád zvadlý a vyčerpaný. Vyprávěl mi, že ho trápí vleklé zdravotní problémy, které se postupně zhoršují. „Modlím se, ale mám pocit, že Bůh je daleko. Nefunguje to. Začínám pochýbovat, jestli má vůbec smysl se za něco modlit. Za uzdravení jsem se modlil už tolikrát, věřil jsem, že dojde k nějaké změně – a nic. Nevím, jestli mě má Bůh rád. Nijak to necítím. Nevím, jestli chci dál být křesťan,“ říkal a z jeho hlasu byl cítit bezedný smutek.

Jiný křesťan, ač ve víře celkem pevný, svou frustraci formuloval takto: „Už dlouho mě štve, jak se mnou Bůh jedná. Občas mi něco řekne, to je skvělé, ale je to spíš výjimka. Častěji se mi stává, že stojím před nějakým rozhodnutím, modlím se, hledám jeho vůli – a on mlčí. Nebo v něčem udělám chybu, a on mi to neukáže a nechá mě to vyžrat. Proč mi to dělá? V Bibli se píše, že Bůh s Mojžíšem mluvil, jako mluví člověk se svým přítelem (2M 33,11). Já žiju v době Nového zákona, jsem jeho dítě, jsem chrámem Ducha svatého... Mělo by to teoreticky být mnohem snazší – ale tak jako s Mojžíšem se mnou Bůh nemluví. Když se přítel na něco zeptám, tak mi odpoví. Bůh mnohdy ne. Co z toho má, že mě nechává chodit do slepých uliček?“

Tyhle otázky znějí možná až příliš opovázlivě, ale bolest, která je za nimi, je autentická. Nejde je jen tak smát se ze stolu. A levná slova „křesťanské útěchy“ na ně taky nefungují. Mrzí mě to, ale svým přátelům na ně nedokážu dát uspokojivou odpověď. Přesto mě k tomu pár myšlenek napadá:

Jedním z kořenů podobných frustrací může být náš zkreslený pohled na to, kdo jsme a kdo je Bůh. Jsme zvyklí s ním mluvit „narovinu“, ale nejsme si rovni, ani zdaleka. A naprosto nejsme schopni pochopit všechny jeho záměry ani souvislosti, které on vidí. Ústy Izajáše to Hospodin popisuje takhle: „Jako jsou nebesa vyšší než země, tak jsou mé cesty vyšší než cesty vaše a má myšlení vyšší než myšlení vaše.“ (Iz 55,9) Bůh mě a tebe převyšuje asi tak, jako my převyšujeme prvky v senném nálevu (neuraz se, prosím; ve skutečnosti je ten rozdíl spíš ještě větší). Je úžasné vědět, že Ježíš se z lásky k nám stal taky „prvokem“, a je neuvěřitelná milost, že se k nám Bůh sklání, přijímá nás za své děti a občas k nám mluví „prvočinou“. Ale představa, že se prvok od člověka dožaduje vysvětlení, proč dělá či nedělá to či ono, je absurdní. Prvok totiž lidské myšlení vůbec není schopen pobrat (nemluvě o tom, že nemá uši).

Druhým faktorem může být to, že naše západní kultura je hodně individualistická. Vede nás k zaměření na sebe a své pocity, na vlastní potřeby, na to, aby nám bylo všechno šité na míru. Naučili jsme se, že na ledacos máme právo. Jenže v tomhle nastavení můžeme ztratit ze zřetele, že Bůh je nejen Příklad, ale taky Pán. Pán nemusí vždycky všechno vysvětlovat. Základní instrukce máme. To, co se od nás očekává, je pravdivost, milosrdenství, věrnost, poslušnost.

A možná je právě v tom mnohem hlubší vyjádření vztahu s Bohem než ve velkých emocích (byť i ty mají v tomto vztahu své místo). Moc se mi líbí jednoduchý „návod na život“, který předkládá prorok Micheáš: „Člověče, bylo ti oznámeno, co je dobré a co od tebe Hospodin žádá: **jen to**, abys zachovával právo, miloval milosrdenství a pokorně chodil se svým Bohem.“ (Mich 6,8)

Možná namítneš: „Ale tohle je přece Starý zákon, dnes už s námi Pán Bůh jedná jinak.“ Jenže... nezdá se mi, že by v této věci bylo po-

Frustrace prvoků

selství Nového zákona až tak jiné. Když si pročteš např. dopisy sedmi sborům v knize Zjevení (2.–3. kapitola), zjistíš, že to, co na těchto věřících Bůh nejčastěji oceňuje nebo k čemu vyzývá, je věrnost a vytrvalost („znám tvé skutky...“, „tomu, kdo vytrvá až do konce / kdo zvítězí...“, „drž pevně, co máš...“). Mnohem méně často zde mluví o čistotě víry a učení (asi třikrát) a překvapivě jen ve dvou případech zmiňuje lásku.

Zavání ti to skutkařením? Nezdá se ti, že Zdravý důraz na skutky hrozí, pokud bychom si mysleli, že si můžeme nějak zasloužit Boží přízeň nebo své spasení. Bůh ale není šéf, kterého můžeme pomoci přesčasů přimět ke zvýšení platu. Není ani automat, do kterého se vhodí dostatečné množství dobrých skutků nebo modliteb, a pak z něj vypadne to, co si objednáme. Je to Otec, který nás má vždycky rád (i když mu nerozumíme) a který nám chce být (a je!) blízko.

Ale ne vždy to musíme vnímat emocemi. To, jak se rozhodujeme a co děláme, je důležitější než pocity. Ježíš říká, že naše láska k němu se pozná podle toho, jestli zachováme jeho příkázání (J 14,15). A o kousek dál to opakuje: „Vy jste moji přátelé, **děláte-li**, co vám přikazuji. (J 15,14). Možná že největším projevem lásky a důvěry k Bohu je naše „pokorné chození s ním“. A mnozí svědčí o tom, že právě na takové cestě zahlédli jeho jednání.

Zkusme změnit perspektivu. Bůh nemusí dělat to, co chceme. My máme dělat to, co chce on. Věrnost není málo. Je to způsob, jak může „prvok“ vyjádřit lásku k tomu, který sám je nekonečná Láska. Má to smysl. Vytrvejme až do konce!

Tomáš Coufal

Tomáš Coufal

Když rozum zůstává stát

DALIMIL STANĚK

Ježíš vzal své nejbližší na výšlap. Zdolali vysokou horu, ze které byl výhled na širý kraj. Moře na západě, údolí Jordánu na jihu a hory na severu. Představuji si, jak čtyři přátelé zadýchají po namáhavém výstupu stojí v úžasu nad velkolepou scénérií. Jen si vzpomeňte na to, jak jste sami zdolali vysokou horu a jaký výhled se vám otevřel. Jak vám bylo? Na vrcholu se příběh promění: Místo toho, aby učedníci začali s Ježíšem sestupovat, intenzita zážitku se naopak zvýší...

Ježíš se od nich oddělí a rozzáří se. Světlo vycházející z jeho tváře zastíní i slunce a umouněný plášť zazáří čistou bělobou. A jako by to nebylo málo, po chvíli se vedle něj zjeví dvě postavy z historie a začnou s ním rozmlouvat. Nakonec všechny zahálí oblak, který mistrně skryje a zároveň odhalí Boží přítomnost. Bůh se zjevuje v oblaku, aby bylo jasně vidět, že tam je, ale není vidět. Když se oblak rozezvučí Božím hlasem, tři učedníci už to fyzicky nevydrží a padají k zemi. Nejsou dále schopni snášet intenzitu přítomnosti, která je obklopuje. Proberou se až Ježíšovým jemným dotekem a teprve potom pomalu sestoupí z hory.

Příběh popisuje čtyři zesilující úrovně úžasu, asi jako když otáčíte kolečkem ovládacím hlasitost na rádiu. Že by tu někdo zkoušel, jakou míru úžasu ještě mohou lidé ustát? Úžas nad krásou stvoření, nad slávou Ježíše, nad provázaností Bible a nad samotným Božím bytím a hlasem Otce vyznávajícího lásku Synu. Je to zkušenost nejen učedníků na hoře proměnění, ale i mnoha dalších včetně nás. Napříč dějinami rezonuje naše společná zkušenost úžasu a bázně.

Chvilé, kdy se měníme

Lidské bytosti jsou schopné úžasu. Reagujeme tak na situaci, kdy naše smysly zachytily záblesk něčeho zatím nepopsatelného, neovladatelného, neuchopitelného až nadpřirozeného. Jsme v přítomnosti něčeho, co nás přesahuje. Úžas je komplexní emoce. Jedná se o koktejl radosti, strachu, zaujetí a vděčnosti. Může být prožíván pozitivně i negativně. Dokonce kategorie libosti a nelibosti často překonává a je definován spíše svou intenzitou. Člověk si připadá silný a zároveň slabý, pokorný i hrdý, vystrašený a zároveň neodolatelně přitahovaný.

Finální chuť koktejlů úžasu závisí na ingrediencích, ze kterých je smíchán. Západ slunce, hvězdná obloha, pohled z vysoké hory, hudební skladba, paprsek světla procházející vodní hladinou nebo krása člověka v nás vyvolá spíše pozitivní zkušenost, zatímco bouře, blesky, prázdnota vesmíru a výbuchy vulkánů obsahují víc strachu.

Zkuste si ve tváři vyvolat úžas. Všimněte si, jaké mimické svaly používáte a co se děje

s vašim obličejem. Klidně se můžete podívat do zrcadla. Pokud jste úžas zahráli správně, tak jste zvedli obočí, nakrabilili čelo a do široka otevřeli oči. Dost možná vám také poklesla brada a otevřela se vám ústa. Celý obličej se vám rozšířil a otevřel. Úžas nás na fyzické rovině připravuje k tomu, abychom mohli nasávat informace, přijímat co nejvíc z toho, co je před námi. Souvisí to s tím, že zážitky úžasu překračují hranice toho, co víme, známe, ovládáme a umíme. Nerozumíme tomu, co se odehrává. Rozum nad tím zůstává stát. Zároveň naše tělo bere tuto situaci jako příležitost, abychom svůj obraz světa přizpůsobili tomu, co vidíme před sebou.

Nejsme pány situace. Dokonce i kdybychom s Petrem chtěli do zážitku zasáhnout s nabídkou vylepšení, třeba postavením stanů, vyjde naše úsilí naprázdno. Je to chvíle pokory, kdy jsme připraveni se učit, otevírat se novému, měnit se v kontaktu s tím, co je větší než my. Jen si někdy všimnete, jak se s úžasem na svět dívají malé děti. Pro ně je celý úžasný, velkolepý, nepopsatelný a neprobádaný. To, co nám dospělým připadá už známé a všední, je pro děti zbrusu nové. Úžas jim doširoka otevírá oči a ony se učí a mění. Vstřebávají to, co je před nimi. Zároveň když už je toho nového příliš, je to zahlcující a my (stejně jako učedníci a jako děti) zavíráme oči a přestáváme vnímat.

Proč stavíme katedrály

Co se učedníci s úžasem naučili? Celá scenerie je tu pro učedníky a posléze pro nás vystavěna proto, aby podtrhla jednoduché poselství. Věta, kterou celý zážitek vyvrcholí, zní: „*Toto je můj milovaný Syn, v němž jsem našel zálibení; toho poslouchajte.*“ (Mt 17,5) Zajímavé na celé události je, že tu nejde o novou informaci. Petr pár dní před tímto zjevením vyřkne slova, že Ježíš je Mesiáš, Syn Boží. Na úrovni rozumu už tedy učedníci o Ježíšově synovství vědí. Petrem vyřčená slova, přestože hodná ocenění, ovšem nemají formu, která by odpovídala obsahu. Proto se nyní stejně poselství zjeví odpovídajícím způsobem. Výhled z hory, zář tváře i hlasem znějící mrak se stanou nástrojem, který do široce otevřených očí a úst učedníků vtiskne

obraz slávy milovaného Syna Ježíše. Už ho nikdy neuvidí jen jako člověka...

S čím učedníci scházejí dolů z hory? Něco se v nich změnilo, i když asi ne na první pohled. Dokonce Ježíš zážitek přikryje závojem mlčení a zdůrazní, že o tom zatím nemají nikomu vyprávět. Efekt se ukáže až později.

V posledních 20 letech se objevila řada vědeckých studií, které zkoumají, jaký efekt má úžas na život člověka. Objevují zajímavá propojení: Úžas v lidech posiluje dobré vlastnosti, jako jsou otevřenost, štědrost, pokora a zároveň síla. Otevřenost i pokora souvisejí s vědomím, že tváří v tvář hvězdné obloze, kráse druhého nebo překrásné symfonii nemohu považovat sám sebe za střed světa. Úžas nás vytrhává ze sobecké zahleděnosti do sebe. Veškerou pozornost v tu chvíli věnujeme vnějšímu světu, objektu úžasu.

Transcendentní zkušenost úžasu také mění vztah lidí ke smrti. Méně se jí bojí a mají více naděje pro budoucnost za hranicí života. Dokonce se zdá, že i sám Ježíš odchází z hory proměněn. Bude teď mnohem častěji mluvit o své smrti. Byla to součást jeho přípravy? Byla smrt tématem onoho tajemného hovoru s postavami z minulosti?

Úžas byl od nepaměti součástí života církve. Proč by jinak lidé tolik investovali do stavby katedrál? Skládáme písně, hrajeme divadlo, tančíme a plníme sakrální místnosti

Umění v bohoslužbě zve k úžasu. Vyřknout teologicky pravdivou větu nestačí.

uměním. Umění v bohoslužbě je rozměrem, který zve k úžasu. Potřebujeme nejen vědět, že Ježíš je Boží syn. Vyřknout teologicky pravdivou větu samo o sobě nestačí. Forma musí alespoň částečně odrážet obsah. I Bibli čteme nejen se zachmuřenou tváří věčných kajčnicků, kteří přemýšlejí, z čeho je má daný text usvědčit, ale čteme ji také s doširoka otevřenými očima těch, kteří v úžasu hltají krásu a hloubku Božích slov.

Skrze svědectví evangelíí jsme se i my dostali s učedníky na horu a pamatujeme si, co jsme tam s nimi viděli. Mění to náš pohled na okolní realitu. Možná budeme sami citlivější na chvíle úžasu. Jen si to zkuste, až půjdete na hory, až budete sledovat scenérii hřebenu, hor a údolí, až budete pozorovat východ a západ slunce, zatmění měsíce, hvězdnou oblohu nebo jen keř obsypaný květy. Podívejte se na to, co vidíte před sebou, a nechejte se prostoupit úžasem. Nebo vezměte na procházku děti a zkuste se dívat jejich očima, sledujte směr jejich pohledu a to, kam ukazují prstíkem. Pak si vzpomeňte na to, co jsme zažili s učedníky na hoře, a představte si zář Krista, pro kterého a skrze kterého je to vše stvořeno. ■

PhDr. Dalimil Staněk, PhD., DiS., je kazatel CB Zlín. Věnuje se pastorační a poradenské činnosti jako kazatel a psycholog. Vyučuje o pastoraci na ETS v Praze.